

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ПАЛЕ



BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
UNIVERZITET U ISTOČNOM SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET PALE

Телефон/факс: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Адреса: Алексе Шантића 1 71420 Пале, е-пошта: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Telefon/faks: + 387 (0)57 223 479, 227 410. Adresa: Alekse Šantića 1 71420 Pale, e-pošta: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ПАЛЕ
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА ИЗ ФИЛОЛОГИЈЕ

НАСТАВНИ ПЛАН

(ШКОЛСКА 2013/2014. ГОДИНА)

ПАЛЕ, 2012. ГОДИНЕ

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ПАЛЕ
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА ИЗ ФИЛОЛОГИЈЕ

НАСТАВНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ

(ШКОЛСКА 2013/2014. ГОДИНА)

ПАЛЕ, 2012. ГОДИНЕ

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА ИЗ ФИЛОЛОГИЈЕ

Студијски програм докторских студија из филологије, трећи циклус студија, заснован је на:

а) Закону о високом образовању (Службени гласник Републике Српске бр. 73/10 и 104/11);

б) Статуу Универзитета у Источном Сарајеву, те на осталим одговарајућим нормативно-правним актима;

в) реформи образовања у духу болоњског процеса.

Овим студијским програмом обухваћен је трећи циклус, односно докторске студије које трају три године.

Назив студијског програма: Студијски програм докторских студија из филологије.

Реализатор студијског програма: студијски програми за Српски језик и књижевност, Српски и руски језик и књижевности, Енглески језик и књижевност, Њемачки језик и књижевност и Општу књижевност и библиотекарство Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву.

Визија студијског програма

Студирање на Студијском програму докторских студија из филологије усклађено је са савременим тековинама науке о језику и науке о књижевности, дидактике, педагогије, комуникологије и културолошких дисциплина. Основна сврха студијског програма Докторских студија из језика и књижевности јесте образовање за доктора филолошких наука. Сврха реализације овог студијског програма трећег степена је, заправо, да омогући формирање и усавршавање квалитетног научног кадра, који ће подстицати развој изучавања филологије, лингвистике и теорије књижевности, компетентних за научно-истраживачки рад, као и стручно оспособљених сарадника домаћим, али и иностраним научним установама. Ове студије развијају свијест о мјесту језика и књижевности, науке о језику и науке о књижевности унутар контекста европске културне баштине, мјеста и улоге језика и књижевности и проучавања у свим нивоима комуникације у области образовања и науке.

Мисија студијског програма

Овај програм докторских студија омогућава стицање знања и вјештина и компетенција неопходних за научноистраживачки рад, прије свега стицањем научних и стручних знања потребних за тумачење лингвистичке и књижевне грађе и њиховог мјеста у културолошком, информатичком и друштвеном миљеу. Докторске студије, такође, на цјеловит, савремен и аналитичан начин нуде развијање комуникације, научне, стручне и културне свијести што студентима треба да омогући да се успјешно уклопе у образовне, научне, привредне и културне токове наше земље. Докторске студије из језика и књижевности, дакле, представљају стручно усавршавање студената. Током студија они продубљују и проширују научно-лингвистичко и књижевно-научно

проучавање и формирају свој научни карактер и научне компетенције.

Докторске студије оспособљавају студенте на самостални научноистраживачки рад, да воде и спроводе научна истраживања. Оне будућим докторима филологије омогућавају шире познавање лингвистике с примјеном општелингвистичких теорија и поставки у научноистраживачком раду, као и увид у поетике књижевних дјела, науку о књижевности и шире познавање књижевних теорија и методологија у научноистраживачком раду.

Студијски програм Докторских студија из језика и књижевности истовремено оспособљава студенте за перманентно образовање, као и за практичну и професионалну примјену стечених знања и вјештина.

Циљ студијског програма

Примарни циљ Докторских студија из језика и књижевности је систематско научно усавршавање доктораната током докторских студија и израда докторске дисертације. Циљ Докторских студија из језика и књижевности је, такође, да компетентно, квалитетно, стручно и цјеловито образују студенте за рад у просвјети, научним институтима, факултетима и у другим друштвеним и културним установама у којима могу да раде они коју су овладали знањима која нуди овај студијски програм. Студенти се оспособљавају и за научно и теоријски научноистраживачки рад у области научних дисциплина које из различитих аспекта освјетљавају проблематику језика и књижевности. Садржаје ових студија чине наставни предмети који се баве теоријама језика и књижевности и њиховим мјестом у културолошким, друштвеним и општехуманистичким проучавањима.

Докторске студије из језика и књижевности усмјерене су и ка развијању критичког односа према информацијама уопште, нарочито у стручној и научној литератури и новим технологијама. Самим тим, његов циљ је и развијање мултикултурне свијести, и тако превазилажење националних, културних, родних и језичких граница.

Организација академског студијског програма

Докторске академске студије – трећи циклус студија

1. Докторске академске студије студијског програма за филологију Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву носе **180 ECTS бодова** и трају шест семестара.

2. Услови и мјерила за упис кандидата

На Докторске студије филологије Филозофског факултета Пале Универзитета у Источном Сарајеву могу се уписати кандидати који имају завршен други циклус студија на једном од студијских програма који учествују у његовој организацији, као и они који имају одговарајуће основне академске студије на другим универзитетима. Такође се могу уписати и они који су завршили еквивалентне студије у иностранству. За ове студенте обавезно је знање српског језика. Потврду о потребном знању српског језика издаје одговарајућа установа.

За претходно завршен петогодишњи студиј студентима се признаје 300 ECTS бодова.

3. Услови за прелазак с других студијских програма сродних области студија

Будући да је овај студијски програм компатибилан са другим лингвистичким и књижевним докторским студијама у нашој земљи, земљама Европске уније и изван ње, предвиђа се могућност покретљивости студената у земљи и иностранству.

4. У оквиру програма докторских академских студија студијског програма за филологију Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву настава се одвија у два модула са сљедећим Студијским програмима:

ЛИНГВИСТИКА

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Академско писмо (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Савремене лингвистичке и књижевне теорије (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Структурализам (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Језик, књижевност и глобализација (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из лингвистике)	I	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	I	8	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Сви предмети су обавезни				
Фонологија	II	3	2	6
Морфологија	II	3	2	6
Синтакса	II	3	2	6
Семантика	II	3	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из лингвистике)	II	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	II	12	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Језици у контакту - Студенти бирају два од седам понуђених изборних курсева.				
Контрастивна лингвистика – српски и енглески	III	2	2	6
Контрастивна лингвистика – српски и њемачки	III	2	2	6
Контрастивна лингвистика – српски и француски	III	2	2	6
Контрастивна лингвистика – српски и руски	III	2	2	6
Ареална лингвистика	III	2	2	6
Прагматика	III	2	2	6
Језички стандард и супстандард	III	2	2	6
Језик у друштву - Студенти бирају два од четири понуђена програма.				
Социолингвистика	III	2	2	6
Језик у употреби	III	2	2	6
Примијењена лингвистика	III	2	2	6
Лингвистичка методологија	III	2	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из лингвистике)	III	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	III	8	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Језик и стил, језик између појединца и друштва - Студенти бирају три од седам понуђена изборна курса.				
Идеологија, језик, књижевност (обавезан заједнички предмет)	IV	2	2	6
Теорија учења и усвајања језика	IV	2	2	6
Контактна лингвистика	IV	2	2	6
Анализа дискурса	IV	2	2	6
Језик у времену	IV	2	2	6
Језик дијалога	IV	2	2	6
Језик у умјетничкој функцији	IV	2	2	6
Комуникација и експресија	IV	2	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из лингвистике)	IV	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	IV	8	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Научноистраживачки рад (Припрема за израду докторске дисертације из лингвистике)	V	0	20	30
Докторска дисертација	VI	0	0	30
Укупно седмично оптерећење	V и VI	0	20	60

КЊИЖЕВНОСТ

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Академско писмо (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Савремене лингвистичке и књижевне теорије (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Структурализам (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Језик, књижевност и глобализација (обавезан заједнички предмет)	I	2	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из књижевности)	I	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	I	8	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Сви предмети су обавезни				
Теорије прозе	II	2	4	8
Теорије драме	II	2	2	8
Теорије поезије	II	2	4	8
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из књижевности)	II	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	II	6	14	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Студенти бирају четири од шест понуђених изборних курсева.				
Иновативне методе у настави књижевности (и)	III	2	2	6
Авангардна књижевност (и)	III	2	2	6
Наратологија (и)	III	2	2	6
Женско писмо (и)	III	2	2	6
Критика и књижевност (и)	III	2	2	6
Интермедијални облици фантастике (и)	III	2	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из књижевности)	III	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	III	8	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Идеологија, језик, књижевност (обавезан заједнички предмет)	IV	2	2	6
Усмено у писаном (и)	IV	2	2	6
Књижевност и културна дипломатија (и)	IV	2	2	6
Приповиједни аспекти историје (и)	IV	2	2	6
Ангажована умјетност на размеђу вијекова (и)	IV	2	2	6
Митски обрасци у књижевности, умјетности и култури (и)	IV	2	2	6
Семинар из Научноистраживачког рада (Припрема за израду докторске дисертације из књижевности)	IV	0	4	6
Укупно седмично оптерећење	IV	8	12	30

Пун назив предмета	Сем.	Часова		
		ПР	В	ECTS
Научноистраживачки рад (Припрема за израду докторске дисертације из књижевности)	V	0	20	30
Докторска дисертација	VI	0	0	30
Укупно седмично оптерећење	V и VI	0	20	60

5. Начин извођења студија

Студијски програм Докторских студија из језика и књижевности усклађен је са стандардима прописаним Законом о високом образовању Републике Српске. Њега чине трогодишње студије што одговара 180 ЕЦТС бодова (60 ЕЦТС по години), и то: по 24 ЕЦТС бода носи сваки од прва четири семестра (укупно 96 ЕЦТС бодова), а још 24 ЕЦТС током трајања цијелих студија студент осваја научноистраживачким радом, извођењем наставе вјежби и семинара са студентима, радом у оквиру научноистраживачког пројекта, учешћем на семинарима, научним скуповима, објављивањем научних радова, радом са ментором. Израда докторске дисертације на петом и шестом семестру носи 60 ЕЦТС бодова, али су и 24 бода, стечена научноистраживачким радом, кроз који студент континуирано истражује, развија и профилише своју докторску дисертацију, такође укључени у укупан број бодова које носи докторска дисертација (60+24 ЕЦТС за докторску дисертацију). Бодовна вриједност сваког предмета исказана је у Курикулуму студијског програма *Докторских студија из језика и књижевности*.

Садржај и структура студијског програма докторских студија, који се надовезује на једногодишње дипломске академске, усклађени су са научним стандардима и савременим кретањима у области науке о језику и науке о књижевности. Он садржи обавезне и изборне предмете из прописаних група неопходних за остваривање квалитетног и компетентног студијског програма: теоријско-методолошке, научно-стручне и стручно-апликативне. У овај студијски програм укључени су, путем теоријске и практичне наставе, актуелни токови свјетске науке из домена изучавања лингвистике и књижевности (лингвистичких и књижевних теорија), теорије културе, интердисциплинарних теорија, научних истраживања и методологија.

Методе извођења наставе у оквиру *Докторских студија језика и књижевности* прилагођене су врсти, карактеру и профили предмета, а засноване су на динамичној комуникативној настави која се остварује кроз групни и самостални рад, презентације, дискусије, истраживачки рад, чиме се подстичу интеракција, комуникација и теоријско знање повезује са практичним садржајима. Настава се у оквиру студијског програма изводи, дакле, у облику предавања и вјежби (вербално-текстуална, илустративно-демонстративна, интерактивна), студентског истраживачког рада, менторског рада, семинара и консултативне наставе (индивидуални рад са студентима), и тако омогућава студентима да активно учествују у размјени знања и другим облицима сарадње са наставним особљем. Сврховито одабраним и структурираним предметима које програм нуди, студентима је омогућено да развијају, продубљују и потпуно профилишу стручне и научне потенцијале и научно-методолошка знања, истовремено бивајући подстакнути на критички, аналитички и научноистраживачки рад кроз употребу савремене литературе и нових технологија. Током докторских студија, студенти се упућују на практичну примјену стечених знања и вјештина, истовремено се оспособљавајући и подстичући за перманентно образовање и даље академско, научно и самостално

усавршавање на професионалном плану.

Докторске студије из филологије Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву имају један студијски програм: *Докторске студије из језика и књижевности* и њих могу похађати студенти са завршеним другим циклусом студија (300 ЕТЦС) са студијских програма за Српски језик и књижевност, Енглески језик и књижевност, Њемачки језик и књижевност, Француски језик и књижевност, Руски језик и књижевност, Италијански језик и књижевност и Шпански језик и књижевност и Општа књижевност и библиотекарство (модул књижевност).

У оквиру докторских студија из језика и књижевности постоје два модула:

1. Докторске студије из језика
2. Докторске студије из књижевности.

Модул докторских студија из језика базиран је првенствено на општелингвистичким студијама са усмјерењима према српском, енглеском, њемачком, француском, руском и др. језицима. Ове студије будућим филолозима омогућавају увид у језичке законитости и шире познавање лингвистике с примјеном општелингвистичких теорија и поставки у научноистраживачком раду у једном од наведених језика.

Модул докторских студија из књижевности базиран је првенствено на општекњижевним студијама са усмјерењима према српској, енглеској, њемачкој, француској, шпанској и др. књижевностима. Ове студије будућим филолозима омогућавају увид у поетике књижевних дјела, науку о књижевности и шире познавање књижевних теорија и методологија у научноистраживачком раду у једној од наведених књижевности.

У првој години полазници модула Докторске студије из језика слушају и полажу предмете који их упознају с основним лингвистичким учењима и теоријама и основним лингвистичким дисциплинама. У другој години студија докторанти се опредјељују за једну од понуђених лингвистичких специјализација. У оба семестра понуђена је по једна специјализација са по два модула, из којих докторанти бирају предмете, и то укупно четири. Цијела трећа година посвећена је научноистраживачком раду и изради докторске дисертације.

У првом семестру, полазници модула Докторске студије из књижевности похађају и полажу обавезне предмете који их упознају с основним књижевним теоријама, књижевнотеоријским методологијама и науком о књижевности. У другом, трећем и четвртном полазници модула докторске студије из књижевности похађају и полажу изборне предмете који проширују њихова књижевнотеоријска и књижевнометодолошка знања, предмете из теорија прозе, поезије, драме, као и предмете који контекстуализују књижевности у оквирима културе и других хуманистичких дисциплина. Докторанти се у сваком од наведених семестара опредјељују за четири од шест понуђених предмета који представљају дио њиховог ужег интересовања и њихове уже књижевнотеоријске и књижевнаучне специјализације. Цијела трећа година посвећена је научноистраживачком раду и изради докторске дисертације.

Додатне обавезе студената одређене су обавезним научним активностима на Докторским студијама из језика и књижевности (види: спецификација предмета Научноистраживачки рад), које подразумијевају: извођење наставе вјежби и семинара са студентима основних студија, рад у оквиру научноистраживачког пројекта, учешће на семинарима, научним скуповима (лингвистичком, књижевном, филолошком) са рефератом, објављивање научних радова, рад са ментором, подношење извештаја о годишњим истраживањима, посебно оним у оквирима дисертације.

Координацију и праћење рада наставника и доктораната, извођења наставе,

организације семинара, перманентног обавјештавања и остваривања обавеза доктораната на докторским студијама из језика и књижевности води Колегијум за докторске студије који чине четири члана: координатор докторских студија из језика и књижевности, координатор докторских студија из књижевности, координатор докторских студија из језика, секретар Колегијума.

Координатора докторских студија из језика и књижевности, координатора докторских студија из књижевности, координатора докторских студија из језика и секретара Колегијума именује Вијеће *Докторских студија из филологије*, а њихов мандат верификује Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Источном Сарајеву.

5.2. Исходи процеса учења

5.2.1 Знања која студент стиче

Докторске студије језика и књижевности треба да омогуће студентима да продубе и усаврше знања из: 1. теоријско-методолошких принципа лингвистике као науке, 2. теоријско-методолошких принципа проучавања књижевности, 3. теоријско-методолошког појмовног апарата, 4. савремене књижевно-лингвистичке проблематике неопходне за самостално научно, теоријско и критичко бављење струком и науком, 5. дијахроничких и синхроничких аспеката лингвистике и теорије књижевности, 6. иманентног тумачења пјесничких, драмских и прозних књижевних дјела и њихових жанровских, поетичких и стилско-формацијских идентитета, 7. компаратистике (међуодносима различитих националних књижевности и језика), 8. културолошких међурелације између језика, књижевности, културе и друштва, теорија културе и мјеста језика и књижевности унутар осталих хуманистичких дисциплина, 9. методологија и техника у писању научног рада, 10. израде наставног и ваннаставног материјала. Студент, самим тим, продубљује своје владање сљедећим вјештинама: научно-методолошке вјештине, научноистраживачке вјештине, технике и методологије писања научног рада, прикупљање, организација, приређивање, истраживање и тумачење књижевне, језичке и књижевно-научне грађе, интердисциплинарно повезивање теорије и праксе.

5.2.2. Вјештине које студент стиче

Студенти Докторских студија из језика и књижевности су, након завршетка ових студија, оспособљени за даље научно образовање на постдокторским студијама из језика и књижевности.

Докторске студије из језика и књижевности одликују се продубљивањем и проширивањем научних и стручних знања и способности стечених у оквирима другог нивоа академског образовања, Дипломским академским студијама. Оне се, такође, одликују преплитањем синхроног и дијахроног лингвистичког и књижевнотеоријског приступа, прожимањем теоријског, културолошког и општег друштвено-хуманистичког угла и специфичних практичних методолошких техника и вјештина. Пошто је уклопљено у домаћи и општи научни контекст, изучавање језика и књижевности је у овом студијском програму повезано са мултикултуралним и интердисциплинарним увидима.

Преко обавезних и изборних предмета тежи се развијању научних, стручних,

истраживачких, комуникацијских и културолошких компетенција (знања и вјештина). Посредством овог програма студентима се омогућује да се уклопе у научне, образовне и културне токове у земљи и иностранству. Ове студије треба да, посредством савремене литературе, теорија и нових технологија, пруже квалитетно научно и стручно образовање.

Овај студијски програм докторских студија посједује јасно профилисану структуру која омогућава константну вертикалну надоградњу знања и вјештина и њихово хоризонтално проширивање у оквирима филолошких и друштвено-хуманистичких дисциплина, чиме се, са једне стране, постиже формирање стручног и компетентног кадра, а, са друге, ширина и комплексност његових научних знања. Ово истовремено треба студенте да подстакне на стално, дугорочно образовање и самообразовање.

5.2.3. Компетенције које студент стиче

Савладавањем студијског програма Докторских студија из језика и књижевности, студент стиче сљедеће опште и специфичне компетенције које су подређене квалитетном обављању стручне и научне дјелатности:

Опште компетенције студената:

- Способност за самосталан научноистраживачки рад;
- Способност за самостално научно и стручно усавршавање;
- Способност да примјењује стечена теоријска знања у пракси;
- Креативност у раду и рјешавању различитих проблема;
- Способност самовредновања;
- Способност критичког промишљања сопствених и туђих резултата.

Предметно-специфичне компетенције студената:

- Способност компетентног преношења научних знања и њихова примјена у настави;
- Способност да на кохерентан, стручан и научни начин изрази стручна књижевнотеоријска и лингвистичка знања;
- Способност да примијени и пренесе лингвистичка и књижевнотеоријска знања на свим нивоима, како на синхронијском тако и на дијахронијском плану;
- Способност да у научном ангажовању исправно примијени методе и технике дисциплина које се проучавају током студија;
- Креативност и вјештина да лично доприноси сазнањима и развоју науке о језику и науке о књижевности;
- Способност за компетентан научноистраживачки рад;
- Способност писања научног рада;
- Способност писања научних и стручних монографија;
- Способност критичког читања, вредновања и тумачења књижевних текстова;
- Способност израде наставног материјала (приручници, практикуми);
- Способност примјене приређивачких знања.

5.3. Назив дипломе студента који заврши докторске академске студије

Доктор филолошких наука (лингвистика или књижевност)

5.3.1. Занимања, послови за које је студент оспособљен након завршених докторских академских студија:

- Обавља посао наставника језика и књижевности у високошколским образовним установама (факултетима, вишим школама) у земљи и иностранству;
- Ради као сарадник у научним институтима, библиотекама и архивима;
- Обавља послове у издаваштву;
- Обавља послове (уредничке, сарадничке и друге) у институцијама културе, јавног информисања и медијима (часопис, новине, медијска кућа);
- Бави се културним дјелатностима (културни радник у различитим културним центрима и установама);
- Ради у оквиру научниоистраживачких пројеката;
- Ради на изради стручног, наставног и ваннаставног материјала;
- Самостално пише граматике, језичке практикуме, књижевнотеоријске и лингвистичке студије и монографије;
- У стручним и научним истраживањима самостално примјењује и развија лингвистичку и књижевнотеоријску литературу, методологију и теорије, како у традиционалним, тако и у савременим правцима проучавања језика и књижевности;
- Оспособљен за теоријска истраживања, тумачење и критичку анализу и синтезу.